

Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	16 Gorffennaf 2012
Aelod Arweiniol Gwasanaethau Plant Swyddog Arweiniol:	Yr Aelod Arweiniol dros Ofal Cymdeithasol a Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a Busnes
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a Busnes
Teitl:	Adolygiad o Wasanaethau dydd yng Ngogledd y Sir

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

Mae'r adroddiad hwn ynghylch yr Adolygiad o Wasanaethau Dydd yng ngogledd y Sir.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau ar yr adolygiad o Wasanaethau Dydd yng Ngogledd y Sir a chynghori Aelodau ar y dewis a ffeirir ar gyfer ymgynghori'n ffurfiol ynghylch darparu gwasanaethau yn y dyfodol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod Aelodau'n cefnogi ymgynghori'n ffurfiol gyda phob rhanddeiliad perthnasol ynghylch y dewis a ffeirir.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Cefndir

Fel rhan o foderneiddio'r gwasanaethau cymdeithasol, mae angen adolygu'r ddarpariaeth o wasanaethau dydd unigol ar gyfer pobl hŷn ym Mhrestatyn a'r Rhyl er mwyn sicrhau fod y gwasanaeth a ddarperir yn gyson â'r polisi o ail-alluogi.

Mae yna ddwy ganolfan yn darparu gwasanaethau dydd, Hafan Deg yn y Rhyl a Llŷ Nant ym Mhrestatyn. Mae'r gyntaf mewn adeilad cymunedol pwrpasol, hawdd mynd iddo sy'n cydymffurfio â gofynion Deddf Gwahaniaethu ar Sail Anabledd. Mae'r ail mewn hen gartref preswyl ym Mhrestatyn ond mae wedi symud i ganolfan dros dro yng nghanol y dref. Nid yw mewn adeilad pwrpasol, ac er bod y staff wedi gwneud y gorau gyda'r hyn sydd ar gael, hen swyddfeydd anhygyrch ydyn nhw.

Cafodd adolygiad o'r gwasanaethau ei gomisiynu fis Gorffennaf 2011 a gwnaed nifer o argymhellion. Roedd y rhain yn cynnwys: Dylai'r gwasanaeth ganolbwyntio ar ymyrraeth ail-alluogi o un ganolfan am gyfnodau penodol i annog annibyniaeth, dylai pobl ddal i dderbyn gwasanaeth sy'n addas i'w anghenion, sydd wedi'u hasesu a hynny mewn man priodol; dylid cryfhau gwaith comisiynu a chontractio er mwyn datblygu'r gwasanaeth dydd. Nodwyd fod angen i'r gwasanaeth arbed £180,000 a chafodd hynny ei gymeradwyo gan Aelodau fel rhan o'r broses cynllunio ariannol tymor canolig.

Fel rhan o gynllunio ariannol ar gyfer 2012 / 13, cafodd y swm sydd i'w arbed ei ostwng i £90,000. Llwyddwyd i arbed £30,000 yn y flwyddyn ariannol hon wrth i un o'r rheolwyr ymddeol ac i'r gwaith rheoli sy'n weddill gael ei aildrefnu. Mae hyn yn gadael £60,000 i'w ganfod o'r cynigion isod ar gyfer 2013 / 14.

4.2 Ymgynghori hyd yma

Fel rhan o'r adolygiad, cafodd staff, defnyddwyr a gofalwyr y ddwy ganolfan gyfle i gyfarfod yr adolygydd a chyflwyno eu safbwyntiau eu hunain ar y gwasanaethau a ddarperir. Dangosodd hyn fod y gwasanaethau'n cael eu gwerthfawrogi a bod y staff wedi ymrwmo i ddiwallu anghenion y bobl sy'n mynychu'r canolfannau. Roedd gofalwyr, yn enwedig, yn pwysleisio pwysigrwydd yr ysbaid y maen nhw'n ei gael drwy'r gwasanaeth.

Trefnodd yr Aelod Cynulliad a'r Aelod Seneddol ddau gyfarfod cyhoeddus fis Hydref 2011 i drafod yr adolygiad o'r gwasanaeth, gydag uwch swyddogion y Cyngor yn bresennol. Roedd yr adborth yn adleisio'r hyn a ddywedodd defnyddwyr a gofalwyr wrth yr adolygydd ond hefyd yn trafod defnydd cymunedol ehangach o adnoddau Hafan Deg a'r cyfleoedd i ddatblygu gweithgareddau eraill ledled y Rhyl a Phrestatyn.

Mae grŵp cyfeiriol o randdeiliaid wedi cyfarfod ddwywaith - unwaith i drafod y dewisiadau ar gyfer datblygu'r gwasanaeth ac unwaith i benderfynu ar yr egwyddorion ar gyfer model gwasanaethau yn y dyfodol. Yr egwyddorion hynny yw:

- Dylai gwasanaethau Awdurdod Lleol sicrhau eu bod yn gallu dangos tystiolaeth o ychwanegu gwerth wrth ddarparu gwasanaeth - eu bod yn canolbwyntio ar ymyriad am gyfnod penodol i helpu unigolion i gynnal eu lle yn y gymuned mor annibynnol â phosibl. Mae hyn eisoes yn dechrau digwydd mewn gwasanaethau dydd yn ne'r Sir.
- Dylai gofal i bobl hŷn yn y tymor hir ym Mhrestatyn a'r Rhyl sicrhau fod gofal ysbaid ar gael i ofalwyr a bod gweithgareddau cymdeithasol ar gael i unigolion unig. Does dim rhaid i hyn gael ei ddarparu gan yr Awdurdod Lleol yn uniongyrchol nac ar ein heiddo.
- Dylid defnyddio Hafan Deg, yr adeilad yn y Rhyl, i'r eithaf er mwyn iddo fod yn gynaliadwy a chynnig darpariaethau cymdeithasol i grwpiau eraill, gan gynnwys tenantiaid War Memorial Court a sefydliadau eraill sy'n defnyddio'r adeilad ar hyn o bryd

4.3 Y Dewis a Ffeirir ar gyfer Ymgynghori

- Trafod darpariaethau cymunedol eraill ar gyfer darparu gofal a gofal ysbaid yn y tymor hir ym Mhrestatyn a'r Rhyl, gan gynnwys defnyddio'r sector annibynnol a'r trydydd sector.
- Canolbwyntio gweithgareddau ail-alluogi am gyfnodau penodol ar un safle yn Hafan Deg tra bod trafodaethau ac ymgynghori ar y gweill gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ynghylch darpariaeth gymunedol ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngogledd Sir Ddinbych.

- Datblygu model o godi ffioedd am ddefnydd cymunedol o'r adnoddau yn Hafan Deg a thrafod sut y gellid marchnata hynny tra'n cynnal y gweithgareddau ail-alluogi.

5. Sylwadau'r Aelod Arweiniol

Byddai o help pe byddai aelodau unigol a phartïon eraill â diddordeb yn ymuno â ni i drafod ffyrdd eraill, gwell, efallai, o ddarparu gofal dydd a fyddai'n cynnwys gwasanaethau defnyddiol eraill i'r rhai sy'n derbyn ac yn darparu gofal. Mae disgwyl i bawb ohonom fyw'n hirach ac mae'n iawn fod Sir Ddinbych yn chwilio am ffyrdd newydd o ddygymod â hynny. Mae polisïau megis ailalluogi a buddsoddi mewn Gofal Ychwanegol yn dangos i bobl, gan fy nghynnwys i, fod yna ffyrdd eraill o fyw bywydau hirach, iachach. Mae rhai Cynghorwyr eu hunain yn enghreifftiau rhagorol o sut i ddal ati i fyw bywydau buddiol a defnyddiol, gan ddal i weithio'n galed a helpu eraill pan fo cymaint o'u cyfoedion wedi ymddeol.

Rwy'n gobeithio y bydd Aelodau'r Pwyllgor yn mabwysiadu'r argymhelliad i ddal i ystyried dewisiadau eraill, dyna, yn fy marn i, y ffordd orau ymlaen.

6. Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Byddai'r cynigion yn golygu y byddai gwasanaethau'n dal i gael eu darparu i bobl hŷn mewn ffordd gynaliadwy, ac felly'n lliniaru rhai o'r effeithiau demograffig sy'n effeithio ar y sir.

Mae hefyd yn gyfle i ragor o bobl fanteisio ar gyfleusterau Hafan Deg drwy ei agor i ddefnydd cymunedol ehangach yn ogystal ag annog y sector annibynnol a'r trydydd sector i ddarparu gwasanaethau.

7. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Bydd yn rhaid cael rhagor o amser i adolygu er mwyn sicrhau y bydd unrhyw newidiadau i wasanaethau'n cael eu rheoli mor sensitif â phosibl. Hefyd, bydd Staff Gwasanaethau Dydd angen rhagor o hyfforddiant ar ailalluogi. Bydd y ddwy agwedd yma'n cael eu rheoli gyda'r adnoddau sydd eisoes ar gael.

Fel rhan o'r ymgynghoriad, cynhelir Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

8. Pa ymgynghori a wnaed?

Fel y gwelir uchod (eitem 4)

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn cynnwys arbediad ar gyfer hyn ac mae'n bwysig fod yr adolygiad yn nodi'r ffordd fwyaf effeithiol o ddarparu'r gwasanaeth mwyaf addas. Os nad yw'n gallu nodi arbedion, bydd yn rhaid eu cael o fannau eraill yn y gwasanaeth.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid yw'n bosibl bod yn benodol ynghylch risgiau nes y bydd canlyniad yr ymgynghori ffurfiol yn wybyddus, ond gallai'r risgiau gynnwys:

Y risgiau i swyddi presennol yn y gwasanaeth - byddai hyn yn cael ei reoli drwy'r prosesau Adnoddau Dynol arferol.

Cwynion oddi wrth y defnyddwyr a'r gofalwyr presennol ynghylch unrhyw newidiadau i drefniadau gofal yn codi o'r cynigion – byddai hyn yn cael ei reoli drwy adolygu a chyfathrebu'n sensitif.

11. Yr Hawl i Benderfynu

Mae'r Ddeddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Gofal Cymunedol 1990 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i asesu anghenion gofal cymdeithasol. Mae darpariaeth yn Neddf Cymorth Gwladol 1948 ac yn Neddf Cleifion Cronig a Phersonau Anabl 1970 ar gyfer darparu gwasanaethau i gyfarfod ag anghenion cymwys. Gall hyn fod drwy drefniadau gyda thrydydd partion fel sy'n bodoli ar hyn o bryd gyda gofal cartref a gofal preswyl.

Erthygl 6.3.1 o Gyfansoddiad y Cyngor.

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a Busnes /

Ffôn : 01824 706581